

Eflak'a bir iki...

Wolfgang Herrndorf

Yokuş Aşağı, Çik ve Maik'in hacıladıkları bir Lada ile Eflak'a gitme maceralarını anlatıyor. Tam da "Varamasam da yolunda ölürüm," öyküsü.

AHMET BÜKE

Bundan tam 166 yıl önce, Edgar Allan Poe, yayımladığı bir makalede hikâyenin etki yaratma gücünü romana kıyasla anlatmaya çalışır.

"Sıradan bir roman, özünden gelen sebeplerle uzun olduğu için istenen izlenimi uyandırmaya elverişli değildir. Bir oturuşa okunamadığından, hütünlüğü verdiği büyük etkiden yoksundur şüphesiz. (...) Okuma sırasındaki küçücük bir duraklama gerçek birliği hozmaya yeter. Gelgelelim, hikâyeye yazar, amaçladığı şey her ne ise ona tam olarak ulaşır."

Makalenin yazıldığı 1847 yılından bu yana gündelik hayatın artan hızını ve hızzat metinde bahsedilen "okuma esasında akla talanlan dünyevi meseleler" corbasını Poe şimdiki görmeliydi. O sambalıcı hiçe gibi yakışıklı favorileri diken diken olurdu herhalde.

Lakin durum ortada. Hikâyeye, güçlü damarına rağmen bütün dünyada romanın gölgesinde uyuyan bir kedi gibi mırıldanıyor. Bu durum onun çok da umurunda değil gerçi...

Olusun.
Romanın hâkimiyeti ile ilgili çok şey söylenebilir kuşkusuz. **Ama iyi romanlar –genelde– bir oturuşa okunmalarına rağmen gayet etkiliyicidirler. Bunun altında, hikâyenin lassa bir an için başarıldığı o büyük ve bitinileyici etkiyi, iyi romanların bir his olarak uzun süre taşıyabileme gü-**

cünde aramak gerek belki de.

Galiba bu yüzden romancılar, çoğunlukla yazmasalar da hikâyeyi bir tür olarak çok severler ve onun iyi örneklerle yürüten macerasını hep izlerler. Hikâyenin fotoğrafik hafızası hem okuyuların hem de yazarların için güçlü anlam yetenekleri kazandırıyor olmalı.

Yokuş Aşağı'yı okurken, Poe'nun dile getirdiği o mesum kesinti, ara, yorunluk ve okuma bölünmelerinden kaç tane yaşadığımı hatırlamıyorum. Üstelik bir defa da vapurda unuttum kendilerini. Şükür ki, İzmir'in kitap-sever çimacı Salih Ahi vardı ve beni söyle bir süzüp göttüküktan sonra kitabı geri verdi.

Ama bu "inktalar", etkileyici öden kopartmadı beni. Buna neden olan, kitabın yazarı Wolfgang Herrndorf'un kitap boyunca kullandığı tasarımlara dikkat çekmek ilginç olabilir.

Herrndorf'un edebiyata grişi resim aracılığıyla olmuş. Üniversitede resim eğitimi almış ve uzun süre Titanic dergisi için çizimler yapmış. Dolayısıyla yazdıklarında hep o anlık yakaladığı fotoğrafik zamanı sürükleyebilme yeteneğine kavuşmuş.

Bu bir gençlik romanı. Ama sakın hikâyeye reva görülen dudak bükmeyi gençlik edebiyatına da yapmayın!

Bu konudaki bir öteki tasarıcı da yazarın güçlü mizahi olsa gerek. Alman edebiyatında bunun çok örneği var mı bilmiyorum ama **Yokuş Aşağı'yı** baştan sona çekip çeviren usta işi ince bir mizah var. Belki de bu yüzden kitabı daha çok bir Amerikan hikâyesi hissiyle birlikte hep. Sanki Capote ya da Salinger satır aralarından çıkıp dil çıkarıyordu.

"Ayrıca onunla ve nereden geldiğiyile ilgili söylentiler de vardı tabii. Cecenistan, Sibirya, Moskova –hepsinin lafi geçiyordu. Kevin'in iddiasına göre, Çik abisiyle birlikte Hellersdorf'un arka taraflarında bir karavanda yaşıyordu ve abisi silah kaçakçısıydı. Başka biri, ahının kadın ticareti yaptığından emindi, ayrıca Rus mafyasının âlem yaptığı kırk odalı bir villanın da bahsi geçiyordu (...). Ama dürüst olmak gerekirse, bunların hepsi, Çik'in neredeyse kimseye konuşmamasından güc alan boş bevezelliklerden ibaretti. Sonuç olarak, Çik yavaş yavaş tekrar unutulmaya başlandı."

Nitekim Herrndorf, 2007 tarihli **Diesseits des Van-Allen-Gürtels** (Van-Allen-Kuşağı'nın Öte Tarafı) adlı romanı ile 2008'de Alman Hikâyeci Ödülü'ne değer bulunmuş. Ödül gerekçesinde, Almanca hem zeki hem aşırı komik hikâyeler yazılabileceğini gösterdiği için övgüyle söz edilmiş kendisinden.

Tabii kitabın doğası da bu sürükleyicilikle uyumlu. Çünkü elinizde bir yol romanı tutuyorsunuz. **Yokuş Aşağı**, iki kafadar olan Çik ve Maik'in

hacıladıkları bir Lada ile Eflak'a gitme maceralarını anlatıyor. Aslında tam da "Varamasam da yolunda ölürüm," öyküsü bu. Çünkü Eflak, Almanca'da Romanya'nın bir bölgesini ifade etmekle birlikte bizdeki Kaf Dağı gibi var olmayan, hayali bir ütopya menzili anlamı da taşıyor.

Burada çevirmen Suzan Geridonmez'in bizdeki argoya yaptığı özgün katkıdan da söz etmek gerekiyor galiba.

"**Ama Wagenbah tam bir götgen...**" Rahmetli Halki Ahi çok sevirdi hence bu keşfe. **Büyük Argo Sözlüğü**nde yok çünkü "götgen".

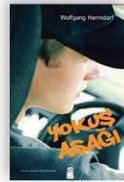
Ama ekşi sözlüğe balon çok da matrak entriiler var bu konuda.

Zaten kitapların bir güzel yanı da bu değil mi? Bizim büyük hazzımız olan doymaz iştahımızı bir hıre körlükler- lar.

Yokuş Aşağı (Tschick), 2011 Alman Gençlik Edebiyatı Ödülü'ne değer bulunduğunu da söyleyelim.

Evet, bu bir gençlik romanı. Ama sakın hikâyeye reva görülen dudak bükmeyi gençlik edebiyatına da yapmayın!

İkisi de çok fena geliyor derinden.

YOKUŞ AŞAĞI
Wolfgang Herrndorf
Çevirmen: Suzan Geridonmez
On8 Kitap, 2013,
290 sayfa, 18 TL.